

Uppvaktning av Riksdagens kulturutskott den 10 november 2015 om filmpolitik av Oberoende Filmares Förbund, Sveriges Dramatikerförbund, Sveriges Filmregissörer samt Teaterförbundet för scen och film.

Våra organisationer har välkomnat regeringens förslag om en övergång till en helstatlig filmpolitik. Grunderna för detta kan sammanfattas i följande fyra punkter:

1. Filmavtalet har isolerat filmen från kulturpolitiken

Vi uppskattar möjligheten att komma till utskottet och ser det som angeläget att det förs en bred debatt också inom den politiska sfären kring den framtida filmpolitiken. Filmen är en konstform som trots sin växande betydelse har varit påfallande isolerad från kulturpolitiken i övrigt. Den hittillsvarande filmavtaletsmodellen har bidragit till detta.

2. Filmavtalet är omodernt

Filmavtalet var en kulturpolitisk innovation när det tillkom för mer än 60 år sedan. Nu har den blivit en kvarnsten kring halsen som låst fast filmpolitiken kring en förlegad finansierings- och organisationsform.

I grunden är filmavtalet ett finansieringsavtal. Genom att underteckna avtalet förbinder man sig till vissa ekonomiska åtaganden. Detta har samtligt inneburit att avtalsparterna fått ett stort inflytande över filmpolitikens organisation och innehåll. Genom radikalt förändrade förutsättningar för produktion och distribution av film så är den nuvarande konstruktion överspelad. Den bygger på en biografavgift när den övervägande delen av publiken ser film på annat sätt. En svensk ser cirka 80 filmer om året varav 3 % på biograferna, 97 % ser film i andra fönster.

3. Filmavtalet är underfinansierat

Svenska Filminstitutet pekad i sitt budgetunderlag till regeringen på ett behov av en förstärkt finansiering med 135 miljoner kronor för att bidra till utvecklingen av svensk film. Utan att låsa sig till en viss siffra är det uppenbart att det krävs ett betydande ekonomiskt tillskott.

4. Filmavtalet utestänger de som gör film

Våra organisationer företräder alla de som gör film. Vi samlar manusförfattare, regissörer, dokumentärfilmer, skådespelare och filmarbetare. Vi är inte parter i det nuvarande filmavtalet utan har tvingats åse att balansen i filmavtalet alltmer förändrats till förmån för mer renodlade kommersiella intressena samtidigt som producenterna under de senaste avtalsomgångarna flyttat fram sina positioner.

En statlig filmpolitik är vägen framåt

Behovet av att i grunden förändra filmpolitiken handlar därför inte endast om att den visat sig oförmögen att genererat tillräckligt med pengar utan också att den bromsat utveckling och förnyelse.

Det är mot denna bakgrund som våra organisationer välkomnade regeringens besked i våras om att skrota det nuvarande filmavtalet. Men vi såg det också som ett löfte om en statlig filmpolitik som skulle innebära både en ekonomisk och kvalitetsmässig satsning på svensk film. Därför blev vi rejält besvikna när regeringen presenterade sin budget i september. Vi gick samman med hela branschen i ett upprop där vi, trots en olikartad syn på en statlig filmpolitik, kunde enas om ett krav på att en underfinansierad bransch skulle få mer, och inte mindre pengar.

Vi har noterat de besked som SVT och TV 4 därefter lämnat om sina ambitioner på filmområdet. Men dessa kan inte tas till intäkt för att staten drar in mer pengar på en höjd biografmoms än man är beredd att satsa på att producera svensk film.

Det nuvarande filmavtalet löper ut vid årsskiftet 2016/17. De siffror som regeringen lämnat i budgeten om vad som ska gälla för 2017 och framåt är preliminära. De definitiva är de som kommer i budgetpropositionen i september 2016. Riksdag och regering har möjlighet att redan nu ge positiva besked om att en statlig filmpolitik också kommer att innebära en ekonomisk satsning.

För vår del är vi alltså övertygade om att en helstatlig filmpolitik är vägen framåt för att få en ordning som svarar mot de genomgripande förändringar som kännetecknat filmområdet. De förslag som finns i promemorian Framtidens Filmpolitik är en bra utgångspunkt, det gäller bland annat dess betoning av konstnärlig kvalitet, betydelsen av filmernas upphovspersoner och utövare och det teknikneutrala.

För att möjliggöra en rejäl höjning av nivån för filmstödet, och för att skapa en långsiktigt stabil grund för finansieringen, bör även övervägas en kompletterande finansieringskälla som bygger på att alla som tjänar pengar på film bidrar ekonomiskt. Det nuvarande filmavtalet bygger på en biogravavgift trots att endast 3 % av all film ses på bio. Sveriges Filmregissörer har tillsammans med Teaterförbundet för scen och film tagit fram en skiss till en teknikneutral lagstadgad avgiftsmodell som vi menar bör kunna utredas vidare som en vidarutveckling av den statliga filmpolitiken.